

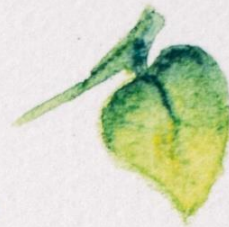
Ambitiedocument VANG-beleid

Van Afval naar Grondstof

2022 - 2030

Gemeente Oude IJsselstreek

REduce.
use.
cycle.
peat.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
1. Inleiding	2
2. Ontwikkelingen.....	3
2.1 Op weg naar circulaire economie	3
2.2 Hogere kosten door autonome ontwikkelingen.....	4
2.3 Nascheiding van PMD	4
2.4 Statiegeld blik en kleine flesjes.....	5
2.5 Strategieën voor minder restafval	5
3. Waar staat Oude IJsselstreek nu?	7
3.1 Afvaldriehoek.....	7
3.2 Milieu.....	7
3.3 Kosten.....	10
3.4 Service	11
4. Waar wil Oude IJsselstreek naartoe?	12
4.1 Visie.....	12
4.2 Milieu.....	12
4.3 Kosten.....	13
4.4 Service	13
5. Uitgangspunten.....	15
6. Vervolg.....	17

Samenvatting

Inleiding

Tijdens de uitvoeringsperiode van het beleidsplan Van Afval Naar Grondstof (VANG) 2016-2020 zijn de inwoners van Oude IJsselstreek hun afval veel beter gaan scheiden. De ambitie van 75% afvalscheiding is in 2020 behaald., maar we hebben nog grote stappen te zetten om volledig circulair te zijn en alle vrijkomende grondstoffen en materialen uit het huishoudelijk afval opnieuw te gebruiken. Daarom leggen we in dit Ambitiedocument onze nieuwe ambities tot en met 2030 vast. Hoe we deze precies denken te realiseren, gaan we bepalen in het nog op te stellen VANG-beleid.

Essentieel voor een succesvol VANG-beleid is dat inwoners willen meewerken aan afvalscheiding en dat zij het beleid ondersteunen. Daarom selecteren we de maatregelen na een zorgvuldig participatieproces. Bij de uitwerking hanteren we de kaders en uitgangspunten die in dit Ambitiedocument zijn opgenomen. Het VANG-beleid wordt na de participatie ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Visie

We werken aan de transitie naar een circulaire economie, omdat we ervan overtuigd zijn dat grondstoffen waardevol zijn en dat afval in de nabije toekomst niet meer bestaat. Ons uitgangspunt is duurzaam afvalbeheer. Waar we kansen zien nemen we het initiatief, we motiveren en, waar nodig, faciliteren we.

Ambities

Milieu

- In 2025 ontstaat 50 kilogram restafval per inwoner per jaar.
- In 2030 ontstaat 25 kilogram restafval per inwoner per jaar.
- In 2050 ontstaat 0 kilogram restafval per inwoner per jaar.

Het Rijk heeft uitgesproken dat we in 2050 alleen nog grondstoffen hebben. Dit betekent dat inwoners geen restafval meer produceren. In onze ambities voor 2030 en 2050 volgen we dit ambitieuze landelijke wensbeeld. Voor 2025 kijken we enigszins af van het meer ambitieuze wensbeeld in het landelijke VANG-beleid van maximaal 30 kilogram restafval per inwoner.

Kosten

De kosten voor het afvalbeheer houden we beheersbaar en marktconform. Maatregelen uit het gemeentelijk VANG-beleid proberen we, waar mogelijk, te dekken uit de besparing van het verbranden van restafval en de hogere opbrengsten voor de recycling van grondstoffen.

Helaas kunnen we niet voorkomen dat de kosten hoger worden als gevolg van autonome ontwikkelingen. We behouden het principe 'de vervuiler betaalt': mensen die meer restafval hebben en minder afval scheiden, betalen een hogere afvalstoffenheffing dan mensen met minder restafval.

Service

We verhogen onze dienstverlening voor de schone grondstoffen (hiervan willen we zoveel mogelijk ontvangen) en we beperken onze dienstverlening voor het ongescheiden restafval (hiervan willen we zo min mogelijk ontvangen).

Daarbij vinden we het belangrijk dat de meeste inwoners (zeer) tevreden blijven over de manier waarop de grondstoffen worden ingezameld. Waar nodig passen we maatwerk toe om onze inwoners te ontzorgen bij het scheiden van afval en grondstoffen, zoals bijvoorbeeld bij mensen die slecht ter been zijn of veel onvermijdbaar afval hebben (medisch afval).

1. Inleiding

Het schaarser worden van nieuwe grondstoffen maakt het noodzakelijk om bestaande grondstoffen te recyclen. Goed scheiden van afval draagt bij aan het verminderen van de CO₂-uitstoot, omdat bij het delven en produceren van grondstoffen meer CO₂ vrijkomt dan bij recycling. In het streven naar een duurzame gemeente is een duurzame omgang met afval en grondstoffen dan ook belangrijk voor Oude IJsselstreek.

VANG-beleid

Het vorige beleidsplan Van Afval Naar Grondstof (VANG) kende een looptijd van 2016 tot en met 2020. Dit eerste VANG-beleid zorgde voor een omkeer in denken en doen. De inwoners van Oude IJsselstreek zijn hun afval veel beter gaan scheiden. Vóór 2017 hielden zij iets meer dan de helft van hun totale afvalberg apart voor recycling. In 2020 is de afvalscheiding gestegen tot meer dan driekwart. Daarmee is de door de gemeenteraad omarmde landelijke ambitie van 75% afvalscheiding in 2020 behaald! Daarnaast zijn de inwoners over het algemeen tevreden over de wijze waarop het afval wordt ingezameld.

Nieuwe ambities tot en met 2030

De gemeente is dus al goed op weg. Maar we zijn er nog niet zolang de volledig circulaire economie - waarin afval niet bestaat - nog geen feit is. Op het gebied van afvalscheiding en preventie kunnen en moeten we nog stappen zetten.

Daarom leggen we in dit document onze nieuwe ambities tot en met 2030 vast.

VANG-beleid volgt

Hoe we deze ambities precies willen realiseren, volgt in het nog op te stellen VANG-beleid. In dat beleid komen de concrete maatregelen te staan. Bij de uitwerking van het maatregelenpakket hanteren we de kaders van dit Ambitiedocument.

Essentieel voor een succesvol VANG-beleid is dat inwoners willen meewerken aan afvalscheiding en het beleid ondersteunen. Voordat we het definitieve VANG-beleid opstellen, doorlopen we een zorgvuldig participatieproces. Zo kunnen we passende maatregelen selecteren op basis van de mening en input van onze inwoners.

Na de inwonersparticipatie leggen we het VANG-beleid voor aan de gemeenteraad. Na vaststelling informeren we inwoners goed over de nieuwe maatregelen en over nut en noodzaak van afvalscheiding.

2. Ontwikkelingen

2.1 Op weg naar circulaire economie

Nederland heeft de ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn. In 2030 wil de Rijksoverheid 50% minder primaire grondstoffen (mineraal, fossiel, metalen) gebruiken ten opzichte van het basisjaar 2016. In een circulaire economie zijn producten zowel in de productie als in het afvalstadium niet schadelijk en wordt alle afval opnieuw gebruikt als grondstof voor nieuwe producten en materialen. Zowel het Europees als het Nederlands beleid is erop gericht om de overgang naar een circulaire economie te versnellen. Daartoe wordt onder meer het Rijksbrede Programma Circulaire Economie uitgevoerd.

Het Rijk verwacht van gemeenten dat zij bijdragen aan de circulaire economie. Vooralsnog is dit op vrijwillige basis. Het Rijk gebruikt wel het verhogen van de verbrandingsbelasting als pressiemiddel om gemeenten extra te stimuleren om minder restafval aan te bieden.

Ook Oude IJsselstreek wil actief meewerken aan de circulaire economie. Als onderdeel hiervan is het streven naar 90% afvalscheiding opgenomen in het Coalitieprogramma 2018-2022.

Positieve effecten

In vergelijking met de lineaire economie zijn de milieuvordelen van de circulaire economie duidelijk: 10% minder CO₂-uitstoot en 20% waterbesparing van de industrie. Een bijkomend voordeel is dat Nederland minder afhankelijk wordt van andere landen omdat 25% minder primaire grondstoffen geïmporteerd worden uit andere landen. Bovendien groeit de Nederlandse economie doordat ruim 50.000 nieuwe banen ontstaan op het gebied van reparatie, hergebruik en recycling/upcycling. Er is ook werk voor mensen met praktische opleidingen en voor mensen die nu een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Van Afval Naar Grondstof (VANG)

Het programma VANG is onderdeel van het Rijksbrede Programma Circulaire Economie en richt zich op het voorkomen en recyclen van afval door gemeenten en bedrijfsleven. In dit Ambitiedocument beperken we ons tot onze zorgplicht als gemeente, zoals deze is vastgelegd in de Wet Milieubeer. Dit betreft het afval en de grondstoffen die door of namens de gemeente worden ingezameld en die vrijkomen bij huishoudens en (MKB-)bedrijven die reinigingsrecht betalen en waarvan het afval wat betreft samenstelling, aard en hoeveelheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Naast afvalscheiding zijn afvalpreventie en het sluiten van de grondstofketens belangrijke speerpunten van VANG.

Net als veel gemeenten in Nederland, heeft ook Oude IJsselstreek zich gecommitteerd aan het landelijke VANG-beleid. De landelijke én gemeentelijke VANG-doelstelling was 75% afvalscheiding in 2020. Met een scheidingspercentage van 78% heeft Oude IJsselstreek dit doel behaald.

Naderhand is het doel in het landelijk VANG-beleid geconcretiseerd in een maximale hoeveelheid restafval en gaat het niet meer om het percentage gescheiden afval van de totale aangeboden hoeveelheid. Zo is het namelijk beter inzichtelijk hoeveel grondstoffen en materialen uit de keten verdwijnen (vernietigd worden in de verbrandingsoven) en in hoeverre het lukt om minder afval te produceren (preventie).

De VANG-doelstelling voor 2020 is 100 kilogram restafval per inwoner. Inmiddels hebben meer dan 50 gemeenten dit doel gehaald. Zoals in hoofdstuk 3 duidelijk wordt, geldt dat niet voor Oude IJsselstreek. Voor 2025 is het landelijke wensbeeld van VANG maximaal 30 kilogram restafval per inwoner per jaar.

Aandacht voor kwaliteit van grondstoffen

De kwaliteit van gescheiden ingezamelde grondstoffen staat hoog op de agenda van het landelijke programma VANG. Verontreiniging van gescheiden grondstoffen heeft grote nadelige effecten. Er zijn minder toepassingsmogelijkheden van de verwerkte grondstoffen en soms is hergebruik en recycling zelfs helemaal onmogelijk. Daarnaast brengen de verontreinigingen hoge kosten met zich mee voor zowel gemeenten als verwerkers. Indien de inhoud van bijvoorbeeld PMD-kliko's verontreinigd is met restafval, dan is het mogelijk dat een complete vracht moet worden afgekeurd. Deze vracht moet dan alsnog naar een verbrandingsoven worden gebracht.

2.2 Hogere kosten door autonome ontwikkelingen

De kosten voor het gemeentelijk afvalbeheer worden sterk beïnvloed door de fluctuerende mondiale marktprijzen en de marktwerking. Het afvalbeheer is de afgelopen jaren duurder geworden en deze trend zet door.

Afvalstoffenheffing stijgt

Door autonome ontwikkelingen stijgen de kosten voor het afvalbeheer en daarmee de afvalstoffenheffing voor inwoners. Na jaren van dalingen, wordt deze heffing sinds 2019 in de meeste Nederlandse gemeenten steeds hoger. Volgens het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) ging het in 2020 om een gemiddelde stijging van 8,0% en in 2021 om 9,1%.

Oorzaken

De belangrijkste oorzaken van de huidige en toekomstige kostenstijgingen zijn:

- De introductie van de belasting op het verbranden van restafval;
- De introductie van de CO₂-heffing voor de industrie (waaronder afvalverwerkers);
- Toegenomen kosten voor personeel en brandstof;
- Marktontwikkelingen die ervoor zorgen dat het verwerken van afval duurder wordt en de opbrengsten voor enkele grondstoffen dalen.

Dempen kostenstijging door minder restafval

De kostenstijging is tegen te gaan door zo weinig mogelijk restafval aan te bieden en het afval dus nóg beter te scheiden dan nu het geval is. Het verbranden van restafval is namelijk veel duurder dan het verwerken van afval tot grondstoffen. Voor grondstoffen zoals metaal, kunststof verpakkingen, textiel en papier worden nog steeds opbrengsten ontvangen.

2.3 Nascheiding van PMD

Een aantal afvalverwerkers in Nederland biedt de mogelijkheid om PMD uit het huishoudelijk restafval na te scheiden. Steeds meer gemeenten maken gebruik van deze optie: in 2020 deed 19% van de gemeenten mee. De meesten doen dit als een aanvulling op het scheiden van PMD door inwoners zelf.

Bronscheiding van PMD

Wanneer afval direct gescheiden wordt ingezameld, wordt dit 'scheiden bij de bron' genoemd. Oftewel: 'bronscheiding'. Inwoners houden hun PMD dus thuis gescheiden en bieden dit gescheiden aan de gemeente aan.

Nascheiding van PMD

Bij nascheiding gebeurt de scheiding uit de mix van afval achteraf, tijdens de verwerking. Na de inzameling wordt het afval gescheiden in een fabriek door machines die zoveel mogelijk herbruikbare afvaldelen uit het restafval halen. Nascheiding wordt vooral ingezet bij PMD, waarbij plastic verpakkingen, blik en drankkartons uit de afvalmix worden gehaald. Het is bijna niet mogelijk om andere deelstromen na te scheiden. Papier, textiel, gft en KCA moeten in ieder geval vooraf door inwoners worden gescheiden (bronscheiding) om hoogwaardig gerecycled te kunnen worden. Contact met andere componenten leidt namelijk tot verkleving of verontreiniging, zodat het materiaal niet meer geschikt is voor hergebruik.

Nascheiding minder doelmatig

In gemeenten met veel landelijk gebied en voornamelijk laagbouwoningen, zoals Oude IJsselstreek, is nascheiding veel minder doelmatig dan bronscheiding. In stedelijke gebieden is afvalscheiding doorgaans moeilijker te realiseren. Er is veel hoogbouw (met weinig ruimte in huis voor de opslag van bakken/zakken), een grote diversiteit aan inwoners en weinig ruimte op straat voor het plaatsen van verzamelcontainers voor de grondstoffen. Zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van brongescheiden PMD is in gemeenten zoals Oude IJsselstreek veel hoger dan in stedelijke gemeenten. Stedelijke gemeenten zijn aangewezen op nascheiding om nog een (beperkt) deel van het PMD te kunnen recyclen.

2.4 Statiegeld blik en kleine flesjes

Recent heeft het kabinet besloten om statiegeld van 15 eurocent op blikjes en kleine plastic flesjes in te voeren. Doel is het verminderen van het aantal blikjes en flesjes in het zwerfafval. Voor plastic flesjes is statiegeld vanaf 1 juli 2021 een feit. Voor blik gebeurt dat vanaf 1 januari 2023.

2.5 Strategieën voor minder restafval

Er belanden nog veel grondstoffen in het restafval. Om meer grondstoffen opnieuw te kunnen gebruiken, zijn veel gemeenten in Nederland bezig met het terugbrengen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval.

Het grootste effect op het verlagen van de hoeveelheid restafval heeft een systeemomslag in de vorm van:

- Prijsprikkel via een tarief op restafval. In 2020 werd diftar toegepast in 48% van de gemeenten;
- Restafval niet meer aan huis ophalen, maar inwoners brengen dit naar ondergrondse containers in de wijk. In 2020 werd omgekeerd inzamelen toegepast in 19% van de gemeenten.

Door deze systeemverandering worden ook de notoire niet-scheiders gedwongen om op een andere manier met hun afval om te gaan.

Gemeenten treffen ook andere maatregelen om de hoeveelheid restafval te reduceren:

- minder vaak ophalen van restafval;
- meer verzamelcontainers voor grondstoffen in de wijken, zoals textiel- en glasbakken en luierscontainers;
- meer grondstoffen aan huis ophalen;
- aparte inzameling van keukenafval en etensresten uit het GFT;
- intensivering van de communicatie om bewustwording te creëren en mensen te motiveren tot betere afvalscheiding en afvalpreventie.

De invloed van deze maatregelen op de afvalscheiding is echter een heel stuk kleiner dan het invoeren dftar of omgekeerd inzamelen. De resultaten in andere gemeenten laten zien dat de afvalscheiding, zelfs met een optimale mix van de genoemde maatregelen, maar met enkele procenten toeneemt. Er is veel meer nodig om de milieu-ambities te behalen en een serieuze stap naar de circulaire economie te zetten.

3. Waar staat Oude IJsselstreek nu?

3.1 Afvaldriehoek

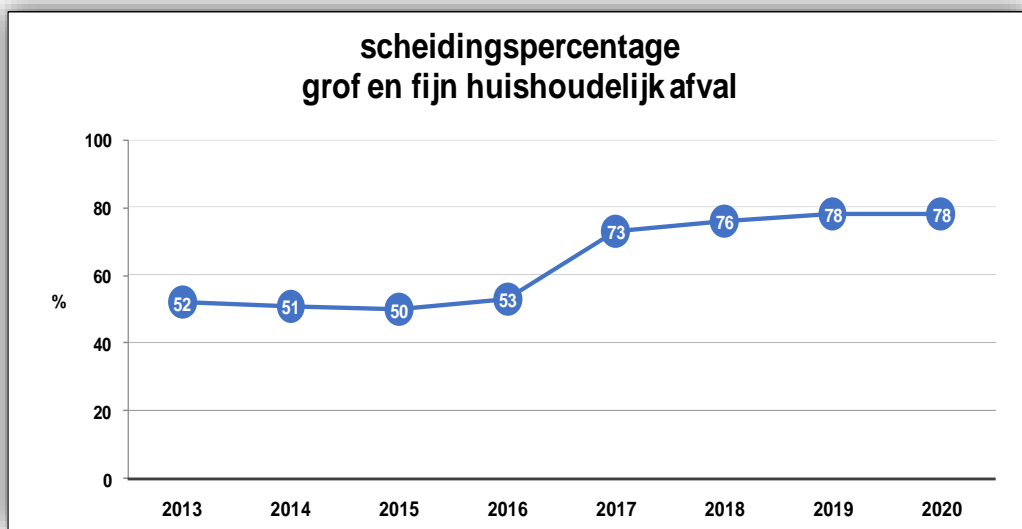
De afvaldriehoek toont in één oogopslag de beïnvloedbare aspecten van het afvalbeleid: dienstverlening, milieu en kosten. De gemeente voert op al die aspecten regie met haar beleid. Op deze manier ontstaat een evenwicht tussen de wensen van inwoners, de financiële middelen en het milieurendement.

3.2 Milieu

Toename afvalscheiding

Het scheidingspercentage drukt uit welk deel van de totale afvalberg gescheiden wordt gehouden door inwoners. Oude IJsselstreek heeft de ambitie van 75% afvalscheiding in 2020 uit het vorige gemeentelijk VANG-beleid en het landelijk VANG-beleid ruimschoots behaald. Zoals onderstaande figuur laat zien, maakte het scheidingspercentage een flinke sprong in jaar 2017: van 53% naar 73%. Sinds 2017 is het percentage afvalscheiding ieder jaar verder gestegen tot 78% in 2020.

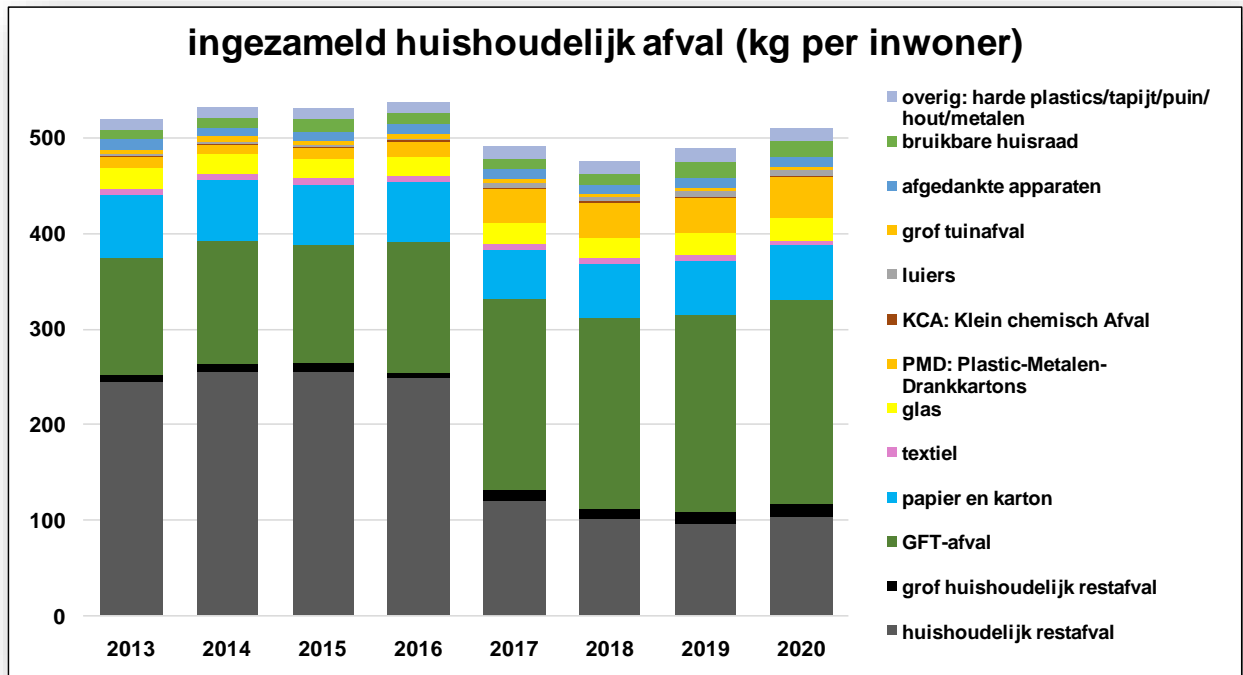

In 2017 zijn twee maatregelen getroffen die zorgden voor veel meer afvalscheiding:

- de introductie van twee extra kliko's voor de verpakkingen van PMD en voor oud papier/karton;
- de nieuwe tariefstructuur. Huishoudens betalen meer afvalstoffenheffing indien zij kiezen voor de grotere kliko voor het afvoeren van hun restafval.

Ingezamelde hoeveelheden afval

Onderstaande grafiek laat zien hoeveel afval elke inwoner van Oude IJsselstreek gemiddeld aanbiedt aan de gemeente voor verwerking.

De stijging van de afvalscheiding vanaf 2017 is duidelijk te zien. De hoeveelheid ongescheiden fijn restafval uit de grijze kliko's en de verzamelcontainers is meer dan gehalveerd. Deze daalde van rond 250 kilogram vóór 2017 naar iets meer dan 100 kilogram per inwoner na die tijd. Daarnaast wordt jaarlijks ongeveer 10 kilogram grof vuil per inwoner aangeboden aan Stichting Aktief. Deze hoeveelheid nam vanaf 2017 toe van bijna 8 kilogram naar bijna 12 kilogram per inwoner.

Andere opvallende ontwikkelingen sinds 2017 zijn:

- er is veel meer GFT-afval ingezameld: van rond 130 kilogram naar meer dan 200 kilogram per inwoner.
- de totale hoeveelheid afval daalde van rond 530 kilogram per inwoner naar ongeveer 490 kilogram. De getroffen maatregelen hebben blijkbaar ook een preventief effect op het ontstaan van afval.

Effect corona op hoeveelheid afval 2020

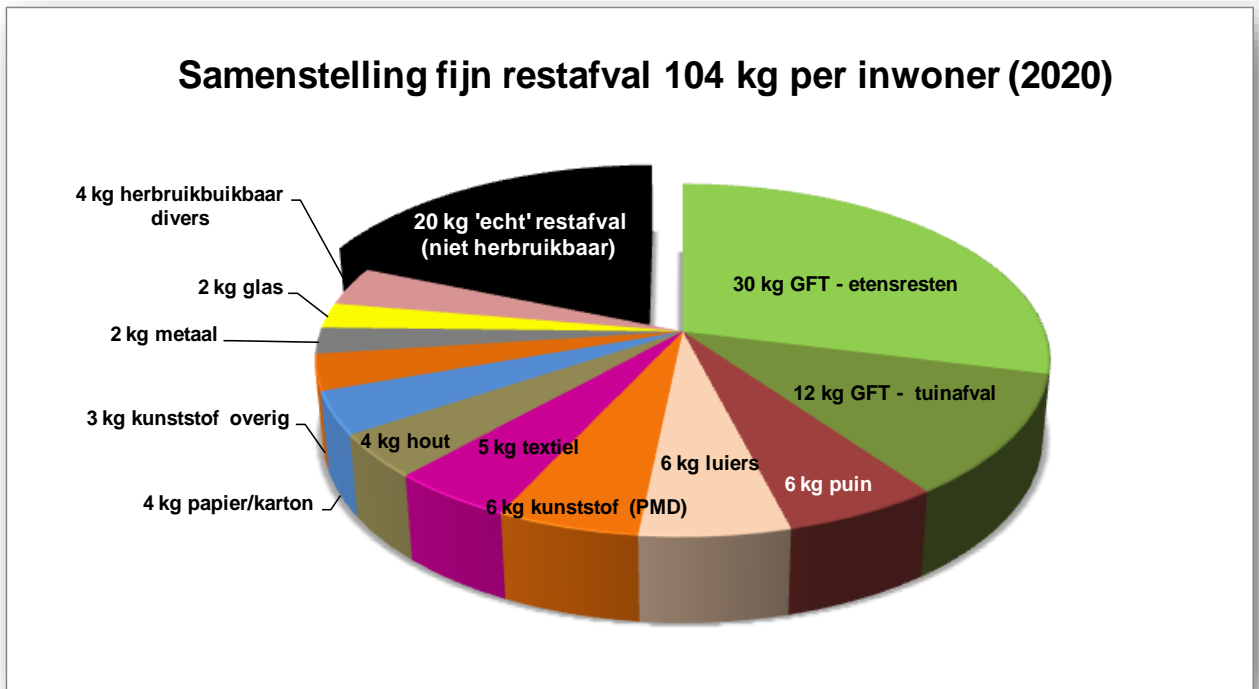
Door de maatregelen rondom het coronavirus waren mensen in 2020 veel vaker thuis dan voorheen. Hierdoor ontstond meer afval thuis en minder afval onderweg of op het werk. In heel Nederland kwam daardoor veel meer huishoudelijk afval vrij. Voor Oude IJsselstreek betekende dit een toename van 35 kilogram afval per inwoner (2019: 489 kilogram in totaal en 2020: 524 kilogram).

In 2020 ontstond 8 kilogram per inwoner meer ongescheiden fijn en grof restafval dan in 2019, het jaar vóór de corona-uitbraak. In 2020 bood een inwoner van Oude IJsselstreek gemiddeld ruim 116 kilogram restafval ongescheiden aan voor verbranding:

- 104 kilogram fijn restafval (dat was in 2019 minder, namelijk 97 kilogram)
- 12 kilogram grof vuil (dat was in 2019 iets minder, namelijk 11,5 kilogram)

Samenstelling fijn restafval

Het is interessant om te weten welke herbruikbare fracties aanwezig zijn in het fijn restafval uit de grijze klike's en de verzamelcontainers. Uit een sorteeraanlyse bleek dat het fijn restafval van Oude IJsselstreek gemiddeld bestaat uit:

De sorteeraanlyse laat duidelijk zien dat het overgrote merendeel van het afval dat inwoners aanbieden als fijn restafval, eigenlijk nog gescheiden had kunnen worden. Van de 104 kilogram aangeboden fijn restafval, is maar 20 kilogram 'echt' restafval. Het overige afval zijn waardevolle grondstoffen, die verloren gaan in de verbrandingsoven.

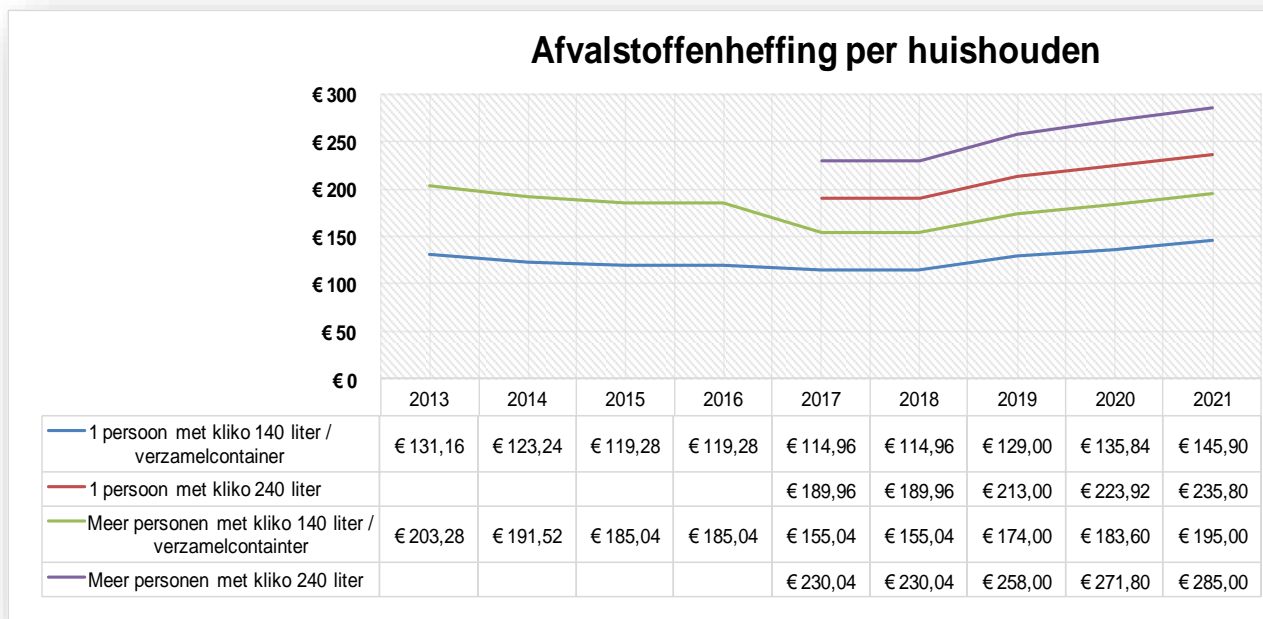
Wat is 'echt' restafval?

'Echt' restafval is alle afval dat niet kan worden gerecycled zoals:

- Badkamerafval zoals wattenstaafjes en sanitairdoekjes
- Hygiënisch afval zoals maandverband en gebruikte zakdoekjes
- Vervuild papier zoals pizzadozen
- Cd's en dvd's
- Kattenbakvulling
- Uitwerpselen van kleine huisdieren
- Medische hulpmiddelen zoals stomazakken en katheters
- Veegvuil van tuin of oprit
- Koffiecupjes

3.3 Kosten

Onderstaande figuur laat de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing in Oude IJsselstreek zien.

Verschil in tarief grote/kleine grijze klike

De gemeente kent al jaren twee verschillende tarieven: een tarief voor huishoudens die bestaan uit één persoon en een tarief voor meerdere personen. Sinds 2017 worden twee aanvullende tarieven gehanteerd. Huishoudens die kiezen voor een kleine grijze container voor restafval worden hiervoor beloond door een lagere afvalstoffenheffing ('de vervuiler betaalt'). Deze huishoudens produceren immers minder restafval. Minder dan 6% van de huishoudens koos voor de grote grijze klike.

Geen kostenverhoging door VANG-maatregelen

De afvalstoffenheffing is afhankelijk van vele factoren en varieert elk jaar. De marktprijzen voor het verwerken van de diverse afvalstromen en de vergoedingen voor grondstoffen spelen hier een belangrijke rol. Gemeenten hebben weinig invloed op deze kosten en vergoedingen. Landelijke of mondiale besluiten kunnen een groot effect hierop hebben.

Sinds 2018 stijgt de afvalstoffenheffing elk jaar. Dit is een gevolg van autonome ontwikkelingen zoals lage opbrengsten uit de markt voor oud papier en karton en lagere landelijke vergoedingen voor het inzamelen en verwerken van PMD. De stijging van de tarieven is geen gevolg van maatregelen die zijn genomen in het kader van het gemeentelijk VANG-beleid.

Vergelijking met gemiddelde in Nederland

Het tarief voor 2020 in Oude IJsselstreek voor huishoudens met een kleine grijze klike of verzamelcontainer was veel lager dan gemiddeld in Nederland. Het tarief van huishoudens met een grote grijze klike lag rond het Nederlandse gemiddelde.

In 2020 bedroeg de afvalstoffenheffing in Nederlandse gemeenten gemiddeld € 263. Voor een huishouden van één persoon ging het om € 224 en voor een huishouden met meerdere personen om € 284.

3.4 Service

In de afgelopen jaren zijn enkele praktische veranderingen doorgevoerd om het scheiden van afval makkelijker te maken. De huidige dienstverlening vanuit de gemeente is als volgt:

Inzamelmethode	Hoe vaak	Extra info
 <ul style="list-style-type: none"> - grijze kliko (laagbouw) - verzamelcontainers (gestapelde bouw) 	elke vier (4) weken	tweede grijze container, tegen vergoeding, mogelijk
 <ul style="list-style-type: none"> - groene kliko voor GFT + etensresten (laagbouw) - verzamelcontainers (gestapelde bouw) - tuinafval aan huis - bladkorven voor gemeentegroen 	<ul style="list-style-type: none"> - elke twee (2) weken - 4x per jaar door Buha - Bladkorven in periode dat bladeren vallen 	<ul style="list-style-type: none"> - tweede groene container gratis - circa 75 korven verspreid over gemeente
 <ul style="list-style-type: none"> - oranje kliko (laagbouw) - verzamelcontainers (gestapelde bouw) 	elke vier (4) weken of elke (1) week, afhankelijk van locatie	inleveren van plastic verpakkingen die niet in de kliko passen tijdens kantooruren bij gemeentewerf
 <ul style="list-style-type: none"> - blauwe kliko (laagbouw) - verzamelcontainers of dozen/bundels (gestapelde bouw) 	elke vier (4) weken	
 <ul style="list-style-type: none"> glasbakken 		glasbakken zijn vrij toegankelijk
 <ul style="list-style-type: none"> - textielbakken - Stichting Aktief 		textielbakken zijn vrij toegankelijk
 <ul style="list-style-type: none"> luierscontainers 		luierscontainers zijn vrij toegankelijk
 <ul style="list-style-type: none"> standplaats chemokar 	12x per jaar	inleveren op zes locaties op donderdag of vrijdag
 <ul style="list-style-type: none"> Stichting Aktief 		<ul style="list-style-type: none"> - halen op afroep, ook grof vuil - brengen naar Aktief Doetinchem

Daarnaast kunnen inwoners tegen een vergoeding hun bouw- en sloopafval en asbest naar één van de zeven particuliere brengpunten brengen.

Communicatie

Er is veel aandacht voor communicatie. Dit gebeurde onder meer met de campagne “Soort bij soort” en de digitale afvalwijzer (app), waar inwoners actuele informatie kunnen vinden over de afvalinzameling. Sinds 2019 kent de gemeente een afvalcoach, die inwoners helpt met vragen over afval en biedt hulp bij het correct scheiden van afval.

Pasje voor ondergrondse containers

Alle ondergrondse containers zijn afgesloten. Alleen mensen met een pasje kunnen afval erin werpen.

Tevreden inwoners

Uit het onderzoek, dat in 2018 is uitgevoerd onder het panel ‘Oude IJsselstreek Spreekt’, blijkt dat inwoners (zeer) tevreden zijn over de wijze waarop het afval wordt ingezameld. Daarnaast blijkt uit reacties van inwoners die contact opnemen met de gemeente met vragen of opmerkingen over de afvalinzameling, dat zij het waarderen dat de gemeente altijd bereid is om samen met hen te zoeken naar praktische oplossingen.

4. Waar wil Oude IJsselstreek naartoe?

Het VANG-beleid is een manier om concreet bij te dragen aan de circulaire economie. De gemeente heeft een hoog ambitieniveau, dat we zien als een 'stip aan de horizon' en niet als een afrekenbaar doel. Dit document geeft richting en kaders voor de uitwerking van mogelijke maatregelen en voor het gesprek dat we met inwoners willen voeren. De resultaten van deze stappen leiden mogelijk tot een bijstelling van de ambities in het uiteindelijke VANG-beleid.

4.1 Visie

Duurzaamheid en circulariteit

De gemeente Oude IJsselstreek gaat voor een duurzame samenleving, die we kunnen doorgeven aan de generaties na ons. We willen ervoor zorgen dat mensen nu en in de toekomst gezond en veilig kunnen leven. En we willen stoppen met rooibouw plegen op de leefomgeving en met het halen van grondstoffen uit de aarde.

Wij zijn ervan overtuigd dat grondstoffen waardevol zijn en dat afval in de nabije toekomst niet meer bestaat. Daarom werken we aan de transitie naar een circulaire economie. We willen concrete, zichtbare stappen zetten om te vermijden dat nieuwe grondstoffen gedolven moeten worden.

Afvalbeheer

We voeren onze wettelijke zorgplicht ten aanzien van het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zo effectief en efficiënt mogelijk uit. Ons uitgangspunt is duurzaam afvalbeheer. We zetten ons in om de berg aan 'echt' restafval te verkleinen en om alle mogelijkheden te benutten om op kwalitatief hoog niveau te recycleren.

We doen het samen

Om dit te bereiken, hebben we iedereen nodig. We werken samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en de overheden in de regio. Ieders bijdrage is belangrijk. Waar we kansen zien nemen we het initiatief, we motiveren en, waar nodig, faciliteren we.

4.2 Milieu

De komende jaren richten we ons op het verder verlagen van de hoeveelheid fijn en grof restafval: van 116 kilogram per inwoner (2020) naar 50 kilogram per inwoner (2025). Daarna willen we de hoeveelheid restafval verder verlagen tot 25 kilogram (2030). In 2050 bestaat afval niet meer. Dit kan alleen als de verschillende ketens financieel en materieel gesloten zijn. Daar wordt momenteel op alle niveaus in Nederland en Europa aan gewerkt.

Ambitie milieu

- **In 2025 ontstaat 50 kilogram restafval per inwoner per jaar.**
- **In 2030 ontstaat 25 kilogram restafval per inwoner per jaar.**
- **In 2050 ontstaat 0 kilogram restafval per inwoner per jaar.**

Het Rijk heeft uitgesproken dat we in 2050 alleen nog grondstoffen hebben. Dit betekent dat inwoners geen restafval meer produceren. In onze ambities voor 2030 en 2050 volgen we dit ambitieuze landelijke wensbeeld. Voor 2025 wijken we enigszins af van het meer ambitieuze wensbeeld in het landelijke VANG-beleid van maximaal 30 kilogram restafval per inwoner.

We hebben een verbetering van het afvalscheidingspercentage - van 78% afvalscheiding in 2020 naar 90% in 2025 en 95% in 2030 - vertaald naar de hoeveelheid restafval. Het resultaat is afhankelijk van hoeveel huishoudelijk afval in totaal vrijkomt in een gemeente.

4.3 Kosten

We hechten veel belang aan een betaalbare afvalinzameling. Helaas kunnen we niet voorkomen dat de kosten hoger worden als gevolg van autonome ontwikkelingen. We willen deze kostenstijging zoveel mogelijk dempen door maatregelen te nemen om de hoeveelheid restafval te verminderen.

Ambitie kosten

De kosten voor het afvalbeheer houden we beheersbaar en marktconform.

Maatregelen uit het gemeentelijk VANG-beleid proberen we, waar mogelijk, te dekken uit de besparing van het verbranden van restafval en de hogere opbrengsten voor de recycling van grondstoffen.

We behouden het principe 'de vervuiler betaalt'. Mensen die meer restafval hebben en minder afval scheiden, betalen een hogere afvalstoffenheffing dan mensen met minder restafval. Hiermee hebben inwoners regie over een deel van de heffing die zij betalen, zoals dit ook voor voorzieningen als gas, water en elektra is geregeld.

'De vervuiler betaalt' is in lijn met de resultaten van de peiling uit 2018 onder Oude IJsselstreek Spreekt. Bewoners hebben een positieve houding tegenover meer betalen voor meer restafval. Zo was 78% van de 971 respondenten het (zeer) eens met de stelling *'Ik vind het goed dat de gemeente mensen met een kleine restafvalcontainer beloont door deze mensen minder afvalstoffenheffing te laten betalen dan mensen met een grote restafvalcontainer'* en stond 11% hier neutraal tegenover.

4.4 Service

Voor onze inwoners moet het vanzelfsprekend zijn om hun afval goed te scheiden in waardevolle grondstoffen en 'echt' restafval. We willen dat onze inwoners de dienstverlening voor het gescheiden aanbieden van afval via de breng- en haalvoorzieningen als kwalitatief goed blijven beoordelen. Nu is een ruime meerderheid van onze inwoners (zeer) tevreden met het inzamelsysteem en dat willen we graag zo houden.

Ambitie service

We verhogen onze dienstverlening voor de schone grondstoffen (hiervan willen we zoveel mogelijk ontvangen) en we beperken onze dienstverlening voor het ongescheiden restafval (hiervan willen we zo min mogelijk ontvangen).

Daarbij vinden we het belangrijk dat de meeste inwoners (zeer) tevreden blijven over de manier waarop de grondstoffen worden ingezameld.

Het verhogen van de dienstverlening voor het aanbieden van grondstoffen kan op verschillende manieren. Zo kan gedacht worden aan extra verzamelcontainers voor deelstromen zoals glas, textiel en luiers in de wijken, langs looproutes en bij supermarkten. Of aan grotere verzamelcontainers, met een fraaie vormgeving. Maar ook aan het vaker aan huis ophalen van meer soorten grondstoffen, waarvoor speciale bakken of zakken gratis beschikbaar komen.

Ook voor het beperken van de dienstverlening voor het aanbieden van restafval is een aantal opties. Gedacht kan worden aan het ophalen van restafval in een kleinere grijze klikeo of in afvalzakken. Tenslotte geldt het betalen van een tarief voor het aanbieden van restafval ook als een lagere dienstverlening.

5. Uitgangspunten

Nieuwe strategie met inwoners bepalen

Binnen het huidige inzamelsysteem zijn nog enkele verbeteringen mogelijk, maar er moet een grotere stap worden gezet om een afvalloze toekomst in zicht te krijgen. Een nieuwe strategie is nodig om de ambities te kunnen realiseren. We betrekken onze inwoners actief bij het bepalen van de nieuwe strategie om steun en draagvlak te krijgen voor het VANG-beleid. We nemen de tijd om vooraf een zorgvuldig participatieproces te doorlopen en het gesprek met elkaar te voeren.

Voorbeelden gebruiken

We maken gebruik van de ervaring van andere gemeenten en van beproefde werkwijzen. We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden.

Prioriteit: grondstoffen uit restafval halen

We willen zoveel mogelijk waardevolle grondstoffen uit het restafval halen, om te voorkomen dat deze verloren gaan in de verbrandingsoven. Daarom geven we prioriteit aan de deelstromen die wat gewicht betreft nu het meest in het restafval zitten:

1. GFT+ etensresten: groente-, fruit- en tuinafval
2. Luiers en incontinentiemateriaal
3. Kunststof verpakkingen (PMD)
4. Textiel
5. Oud papier en karton
6. Puin

Hoge kwaliteit voor recycling

Omdat hoogwaardig hergebruik van grondstoffen essentieel is in de circulaire economie, hebben wij bij de keuzes die we maken niet alleen oog voor de hoeveelheden grondstoffen maar ook voor de kwaliteit. We willen ervoor zorgen dat de grondstoffen die we apart inzamelen, geschikt zijn voor hoogwaardige recyclingdoeleinden.

Waar mogelijk voorkomen we verontreiniging van deelstromen, onder meer door het belang van het op een juiste manier aanbieden van de grondstoffen te benadrukken in de communicatie met onze inwoners. Periodiek evalueren we de kwaliteit van ons aangeleverde materiaal met de verwerkers.

Voorlopig bronscheiding PMD

Met het oog op het verkrijgen van een hoge kwaliteit van grondstoffen heeft bronscheiding van PMD voorlopig de voorkeur boven nascheiding in weinig stedelijke gemeenten zoals Oude IJsselstreek. De kwaliteit van de uiteindelijke grondstoffen is bij nascheiding immers slechter dan bij bronscheiding. Bovendien is de capaciteit voor het nascheiden van restafval op dit moment beperkt.

De techniek schrijdt voort om de huidige problemen die komen kijken bij nascheiding op te lossen. We blijven de ontwikkelingen op het gebied van nascheiding van PMD dan ook volgen.

Waar mogelijk helpen en motiveren we inwoners en passen we maatwerk toe

We willen mensen zo goed mogelijk helpen met het scheiden van hun grondstoffen en afval. Over afvalscheiding en het belang ervan gaan soms verschillende verhalen rond. Onze communicatie geeft hierover helderheid aan onze inwoners. We blijven nut en noodzaak van afvalscheiding uitleggen. Persoonlijke uitleg over bijvoorbeeld de scheidingsregels vinden we belangrijk. De afvalcoach blijft inwoners helpen. Ook willen we inwoners die zelf nog maar weinig restafval overhouden een rol geven in het motiveren van anderen om hun afval ook goed te scheiden ('goede voorbeeld').

Waar nodig passen we maatwerk toe om onze inwoners te ontzorgen bij het scheiden van afval en grondstoffen. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen die slecht ter been zijn of veel onvermijdbaar afval hebben (medisch afval).

Afvalpreventie

Minder restafval betekent niet alleen dat we beter moeten scheiden, maar óók dat we veel minder afval moeten produceren. Op dit moment produceert elke inwoner in Nederland meer dan 500 kilogram afval per jaar. Door producten duurzamer te maken kan dat verminderen. Op landelijk niveau wordt samen met producenten gewerkt aan het sluiten van de keten van producten en materialen. De rol van individuele gemeenten is beperkt, maar wij vinden het als gemeente heel belangrijk dat onze inwoners bewust consumeren en minder verspillen.

We willen onze inwoners dan ook motiveren om zo weinig mogelijk afval in huis te halen. Dit doen we door uit te leggen wat mensen zelf kunnen doen aan afvalpreventie en hen op ideeën te brengen. Er zijn veel verschillende mogelijkheden: meer tweedehands te kopen/verkopen, wasbare linters gebruiken, sticker tegen ongeadresseerde folders op de brievenbus plakken, kapotte apparaten/kleding repareren, refurbished producten kopen, meeneembekers voor onderweg gebruiken, spullen lenen in plaats van kopen, meer digitaal lezen, eigen verpakkingen voor etenswaren naar de winkel meenemen en voedsel in de gepaste hoeveelheden kopen.

Voorzieningen zijn op orde

Om het scheiden eenvoudig te maken, houden we de basis op orde. Dat betekent dat:

- de containers voor het aanbieden van waardevolle grondstoffen schoon, heel en veilig zijn;
- de loopafstand naar de verzamelcontainers niet te ver is;
- verzamelcontainers en klike's vaak genoeg worden gelegd.

Toezicht en alleen handhaven waar nodig

We willen een schone leefomgeving en schone grondstoffen voor hoogwaardig hergebruik. Daarom vinden we het belangrijk dat onze inwoners de regels naleven. Daar zien we ook op toe. Streng handhaven past niet bij de cultuur van onze gemeente. We hebben vertrouwen in onze inwoners. Maar als het echt nodig is – bijvoorbeeld bij notoire afvaldumpers – delen we zeker een boete uit.

6. Vervolg

Uitwerking mogelijke maatregelen

Na het vaststellen van dit Ambitiedocument door de gemeenteraad, gaan we uitwerken hoe de ambities te bereiken zijn. Op basis van de in dit document gestelde kaders en uitgangspunten onderzoeken we welke maatregelen kunnen bijdragen aan de ambities en in welke mate (scenario-onderzoek). Deze maatregelen worden in een participatieproces voorgelegd aan inwoners.

Participatieproces

We vinden het extra belangrijk dat de invoering van de nieuwe maatregelen zorgvuldig gebeurt, omdat het realiseren van de nieuwe VANG-ambities en het doorvoeren van maatregelen een grote impact heeft op het dagelijks leven van al onze inwoners. Daarom nemen we de tijd om het gesprek met inwoners aan te gaan (*consulteren*) en starten we tijdig met de communicatie over het nieuwe VANG-beleid (*informereren*). Voordat we de maatregelen van het nieuwe VANG-beleid definitief selecteren, gaan we aan de slag met een participatieproces met inwoners. Dit zorgt voor input voor deze maatregelen enerzijds en voor draagvlak en steun voor de maatregelen anderzijds.

Na de besluitvorming over dit ambitiedocument op 24 juni 2021, is de planning als volgt:

- *Juli 2021 tot maart 2022*: Participatieproces over maatregelenpakket.
Dit houdt in: inwoners informeren over VANG-ambities en consulteren over de te nemen maatregelen.
- *Q2 2022*: Besluitvorming gemeenteraad over VANG-beleid.
- *Na vaststelling VANG-beleid*: Inwoners informeren over VANG-beleid.
- *Planning per deelproject te bepalen*: Participatieproces om details van deelprojecten samen met inwoners uit te werken.

Nieuwe VANG-beleid

De meest effectieve maatregelen die bijdragen aan de ambities, voldoen aan de gestelde kaders en uitgangspunten én waarvoor draagvlak is onder inwoners worden vastgelegd in het nieuwe VANG-beleid. Dit beleidsplan beschrijft niet alleen de definitieve ambities, maar geeft ons ook een duidelijk beeld van de veranderingen die nodig zijn op weg naar een afvalloze samenleving en wat de consequenties zijn.

Monitoren en bijsturen

We blijven het effect van het VANG-beleid continu monitoren. Op basis van de resultaten beoordelen we hoe ver we zijn en wat nog moet gebeuren. Effecten op de drie aspecten van de afvaldriehoek (Milieu-Kosten-Service) in combinatie met de mening van onze inwoners kunnen leiden tot een bijstelling van het beleid.